

ผลของกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ ของ Noe
เพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนกวดวิชาแห่งหนึ่ง จังหวัดนนทบุรี*

THE EFFECTS OF GUIDANCE ACTIVITIES BASED ON NOE'S STRATEGIC SELF
DEVELOPMENT APPROACH ON THE CAREER GOAL SETTING OF
UPPER PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN A PRIVATE TUTORIAL SCHOOL IN
NONTHABURI PROVINCE

มัชฌมพรรณ จันทนกรักษ์*, จิตตินันท์ บุญสธิกรกุล

Muchchapun Chumnongrak*, Jittinun Boonsathirakul

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: muchchapun.c@ku.th

*Tel: 082-516-6939

บทคัดย่อ

การตั้งเป้าหมายทางอาชีพตั้งแต่วัยเยาว์เป็นรากฐานสำคัญของการสร้างแรงจูงใจ ทักษะคิด เชิงบวก และการเรียนรู้ที่มีทิศทางในศตวรรษที่ 21 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe การวิจัยใช้รูปแบบกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกวดวิชาแห่งหนึ่ง จังหวัดนนทบุรี ภาคปลาย ปีการศึกษา 2568 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากคะแนนแบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด การพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที แบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .94 และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม ฯ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์และคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนการตั้งเป้าหมายทางอาชีพหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, $t(7) = 16.58$, $p < .001$ โดยคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 2.33 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เป็น 4.72 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และมีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 89.08 นอกจากนี้ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมแนะแนวโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 สรุปได้ว่ากิจกรรมแนะแนว ฯ สามารถพัฒนา

การตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

คำสำคัญ: การพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของโน, การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ, นักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย, ทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย, การวิจัยกึ่งทดลอง

Abstract

Career goal setting from an early age is an important foundation for developing motivation, positive attitudes, and purposeful learning in the 21st century. This research aimed to compare the career goal-setting ability of upper primary school students before and after participating in guidance activities based on Noe's Strategic Self-Development concept. The study employed a quasi-experimental research design using a one-group pretest-posttest design. The target group consisted of eight upper primary school students from a tutoring school in Nonthaburi Province during the second semester of the 2025 academic year. They were selected through purposive sampling based on their scores from the career goal-setting scale. The research instruments consisted of: ten sessions of guidance activities based on Noe's Strategic Self-Development concept, each lasting 50 minutes; a career goal setting scale with a reliability coefficient of .94; and a questionnaire on students' opinions toward the guidance activities. The data were analyzed using mean, standard deviation, paired-samples t-test, and relative gain score. The research findings revealed that the target students' career goal-setting scores after participating in the guidance activities were significantly higher than before the activities at the .01 level, $t(7) = 16.58$, $p < .001$. The mean score increased from 2.33, which was at a relatively low level, to 4.72, which was at a high level, with an average relative gain score of 89.08%. In addition, the students' overall opinions toward the guidance activities were at the highest level, with a mean score of 4.87. It can be concluded that the guidance activities based on Noe's Strategic Self-Development concept effectively enhanced students' career goal setting and helped transform their career goals into clear action plans appropriate to the context of upper primary school learners

Keywords: Noe's Strategic Self-Development Concept, Career Goal Setting, Upper Primary School Students, Goal Setting Theory, Quasi-Experimental Research

บทนำ

การศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีทักษะชีวิต และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีจุดหมายในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผนชีวิต และปรับตัวอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ พระบรมราโชบาย

ด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมุ่งเน้นให้การศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติที่ถูกต้อง มีชีวิตที่มั่นคง มีงานทำ และมีอาชีพ นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ยังให้ความสำคัญกับการรู้จักตนเองตั้งแต่วัยเยาว์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเลือกเส้นทางอาชีพที่เหมาะสมและเตรียมความพร้อมสู่โลกของการทำงานอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ UNICEF Thailand ที่พบว่า ประเด็นสำคัญของการจัดการศึกษาและการแนะแนวในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูล การให้คำปรึกษา และกิจกรรม ที่ช่วยส่งเสริมการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตอย่างเป็นระบบ (Unicef Thailand, 2022) การแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษาที่ผ่านมา มักเน้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรู้จักอาชีพ ชื่ออาชีพ ลักษณะงาน หรือการรู้จักอาชีพในภาพรวมเป็นสำคัญ ซึ่งแม้จะช่วยเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนรู้จักอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น แต่ยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาความสามารถในการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ อย่างเป็นระบบ เนื่องจากผู้เรียนยังขาดกระบวนการเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองกับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ รวมทั้งยังขาดขั้นตอนในการแปลงความสนใจหรือความมุ่งหวังทางอาชีพให้กลายเป็นเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ดังนั้น การจัดกิจกรรมแนะแนวจึงควรพัฒนาไปไกลกว่าการให้ข้อมูลอาชีพ โดยมุ่งเน้นกระบวนการรู้จักตนเอง การกำหนดเป้าหมาย และการวางแผนปฏิบัติ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเป็นฐานในการวางแผนอนาคตได้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยยังคงประสบข้อจำกัดใน การตั้งเป้าหมายทางอาชีพอย่างเป็นระบบ เนื่องด้วยพัฒนาการทางสติปัญญาในช่วงวัยนี้ยังอยู่ระหว่าง การพัฒนาการคิดเชิงนามธรรม และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ส่งผลให้การกำหนดเป้าหมายมักมีความคลุมเครือและขาดแนวทางที่สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจ หรือบริบทจริงของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ยศวดี ดีเย็น และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ ที่พบว่า การส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสำคัญต่อการช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจตนเอง เห็นจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และสามารถ นำความเข้าใจดังกล่าวไปใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผน พัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม (ยศวดี ดีเย็น และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ, 2567) ในการแก้ปัญหาดังกล่าว แนวคิด การพัฒนาดตนเองเชิงกลยุทธ์ (Strategic Self-Development) ของ Noe, R. A. จึงเป็นกรอบทฤษฎีสำคัญที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองในเชิงลึก ทั้งด้านความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย ทางอาชีพอย่างเป็นระบบ (Noe, R. A., 2020) โดยบูรณาการร่วมกับทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting Theory) ของ Locke, E. A. & Latham, G. P. ที่เน้นว่าการตั้งเป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจง และท้าทายจะช่วยกระตุ้น แรงจูงใจ และความพยายามให้บรรลุผลสำเร็จได้จริง (Locke, E. A. & Latham, G. P., 1991)

ทั้งนี้ การนำแนวคิดการพัฒนาดตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe มาใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเปลี่ยนผ่านทางความคิด จำเป็นต้องปรับกระบวนการให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กอายุ ประมาณ 10 - 12 ปี โดยเฉพาะกระบวนการประเมินตนเอง (Assessment) การกำหนดเป้าหมาย (Goal Setting) และการวางแผนปฏิบัติ (Action Plan) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของแนวคิดดังกล่าวในบริบทของผู้เรียนวัยนี้ การประเมินตนเองควรถูกย่อให้อยู่ในรูปของกิจกรรมที่เข้าใจง่าย เช่น การสำรวจความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ และอาชีพ ที่สอดคล้องกับตนเองผ่านแบบสำรวจ เกม หรือกิจกรรมสะท้อนคิด ส่วนการกำหนดเป้าหมายควรใช้ภาษา ที่เป็นรูปธรรมและใกล้ตัวผู้เรียน เช่น การระบุ “อยากเป็นอะไร เพราะเหตุใด และต้องพัฒนาดตนเองด้านใด”

ขณะที่การวางแผนปฏิบัติควรถูกออกแบบเป็นขั้นตอนสั้น ๆ ที่เด็กสามารถมองเห็นและทำตามได้ เช่น การแบ่งเป้าหมายใหญ่ให้เป็นเป้าหมายย่อย การกำหนดกิจกรรมที่ต้องทำในแต่ละสัปดาห์ และการตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเองอย่างต่อเนื่อง กระบวนการดังกล่าวช่วยให้แนวคิดเชิงกลยุทธ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมถูกแปลงเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

นอกจากนี้ งานวิจัยในต่างประเทศยังสะท้อนให้เห็นว่าแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์และการกำกับตนเองของ Noe สามารถนำมาใช้ส่งเสริมการเรียนรู้และการวางแผนอนาคตของผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย Bai, B. & Guo, W. พบว่า แรงจูงใจและการใช้กลยุทธ์การกำกับตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา (Bai, B. & Guo, W., 2021) ขณะที่ Sukowati, S. et al พบว่า การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบกำกับตนเองช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างชัดเจน (Sukowati, S. et al., 2020) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการรู้จักตนเอง การวางแผน และการติดตามพัฒนาการของตนเองตามแนวคิดของ Noe นอกจากนี้ รายงานของ UNICEF Thailand ยังชี้ให้เห็นว่าระบบการแนะแนวอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยยังขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ (Unicef Thailand, 2022) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยในบริบทประเทศไทย ยังพบว่า การศึกษาที่นำกรอบแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe มาใช้โดยตรงกับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายยังมีจำนวนจำกัด จึงสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างทางการวิจัยที่ควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกวตวิหาที่ใช้เป็นพื้นที่ในการวิจัย จึงอาจเกิดข้อจำกัดด้านความเป็นกลางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตีความผลการวิจัย (Researcher Bias) ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้พยายามลดอคติดังกล่าวโดยใช้เครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีการกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งประกอบการวิเคราะห์ผลเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยให้มากที่สุด ทั้งนี้ ด้วยประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนมากกว่า 20 ปี ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้พัฒนาทักษะการรู้จักตนเองและการวางแผนอนาคตอย่างมีทิศทาง จึงสนใจนำกรอบแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe มาใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนความมุ่งหวังทางอาชีพเชิงจินตภาพที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับศักยภาพ และพร้อมเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนกวตวิหาเดอะเพรสเซนท์เอ็ดดูเคชัน จังหวัดนนทบุรี ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลองนี้ ศึกษาในนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกวตวิหา แห่งหนึ่ง จังหวัดนนทบุรี ภาคปลาย ปีการศึกษา 2568 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากคะแนนแบบวัด

การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ เนื่องจากนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอยู่ในช่วงวัย ที่เริ่มรู้จักตนเอง เข้าใจความสนใจ และความสามารถของตน และเริ่มเชื่อมโยงการเรียนรู้กับอาชีพในอนาคต จึงเหมาะสมต่อการส่งเสริมทักษะ การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ นอกจากนี้ การเลือกแบบเจาะจงจากคะแนน แบบวัดช่วยให้ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียน ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านการตั้งเป้าหมายทางอาชีพโดยตรง มีความเหมาะสมกับกิจกรรม แนวนโยบายกลุ่มย่อย ซึ่งเอื้อต่อการมีส่วนร่วม การสะท้อนคิด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการติดตาม พัฒนาการของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด จึงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและบริบทของโรงเรียนกวดวิชา อย่างเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แผนกิจกรรมแนวนโยบายตามแนวคิดของ Noe รวม 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที แบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพที่มีความเที่ยง .94 แบบบันทึกการเรียนรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็น ขั้นตอนการเก็บข้อมูลเริ่มจาก การวัดผลก่อนการทดลอง (Pre-test) การดำเนินกิจกรรมสัปดาห์ละ 2 ครั้งต่อเนื่อง 5 สัปดาห์ และการวัดผลหลังการทดลอง (Post-test) พร้อมประเมินความพึงพอใจเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม ข้อมูลได้รับการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ (Paired-Samples t-test) คะแนน เพิ่มสัมพันธ์ และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองแบบ กลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งไม่มีการเปรียบเทียบกับ กลุ่มควบคุม (Control Group) จึงอาจมีข้อจำกัดในการสรุปผลว่าพัฒนาการที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากกิจกรรม แนวนโยบายโดยตรงหรืออาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่นร่วมด้วย เช่น พัฒนาการตามวัย (Maturation Effect) หรือ ประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมภายนอกในช่วงเวลาของการทดลอง นอกจากนี้ ผู้วิจัยทำหน้าที่ทั้งเป็น ผู้ดำเนิน กิจกรรมและผู้ประเมินผลการวิจัย จึงอาจเกิดข้อจำกัดด้านความเป็นกลางในการตีความข้อมูล (Researcher Bias) ได้อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้พยายามลดอคติดังกล่าวโดยใช้เครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน มีการกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งประกอบการวิเคราะห์ผล เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยให้มากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง กิจกรรมแนวนโยบายตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe เพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ ประกอบด้วย กิจกรรม จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละประมาณ 50 นาที โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 แบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ จำนวน 30 ข้อ ครอบคลุม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้จักตนเอง การกำหนด เป้าหมาย การมีวินัยตามแผน การประเมินตนเอง และการได้รับข้อมูลป้อนกลับ มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ .94 แบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด การพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ ของ Noe ร่วมกับแนวคิดการตั้งเป้าหมายของ Locke และ Latham โดยจัดทำเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ จากนั้นนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ก่อนนำไป ทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 48 คน

เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .94 ซึ่งสะท้อนว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงและมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการวิจัยจริง กับกลุ่มเป้าหมาย 8 คนในครั้งนี้

2.2 แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้บันทึกประสบการณ์และสิ่งที่นักเรียนได้รับหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแต่ละครั้ง

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม ใช้สำหรับบันทึกพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น การวางแผน และการปฏิบัติตามกิจกรรมของนักเรียนในระหว่างการดำเนินกิจกรรมแนะแนว เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการวิเคราะห์พัฒนาการของผู้เรียน

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน เป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 15 ข้อ และคำถามปลายเปิด เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมและต่อผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์คะแนนจากการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ

สถิติอ้างอิง ใช้การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Paired-Samples t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

การวิเคราะห์พัฒนาการ ใช้การวิเคราะห์คะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ (Relative Gain Score) เพื่อดูระดับพัฒนาการรายบุคคลและรายกลุ่ม

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบบันทึก การเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม และคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม ความคิดเห็น เพื่อสรุปพัฒนาการและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “ผลของกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ ของ Noe เพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย” ผู้วิจัยได้นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการตั้งเป้าหมายทางอาชีพก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย นำเสนอผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย (N = 8)	คะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ	
	ก่อนการทดลอง (5 คะแนน)	หลังการทดลอง (5 คะแนน)
ค่าเฉลี่ย	2.33	4.72
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	.73	.43

จากตารางที่ 1 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาเป้าหมายทางอาชีพ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 และ 4.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .73 และ .43 ตามลำดับ ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวฯ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการตั้งเป้าหมายทางอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมครบ 10 ครั้ง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 4.72 อยู่ ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe ช่วยส่งเสริมทักษะการตั้งเป้าหมายของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนการตั้งเป้าหมายอาชีพของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการทดลองด้วยคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ (Relative Gain Score)

(N = 8)

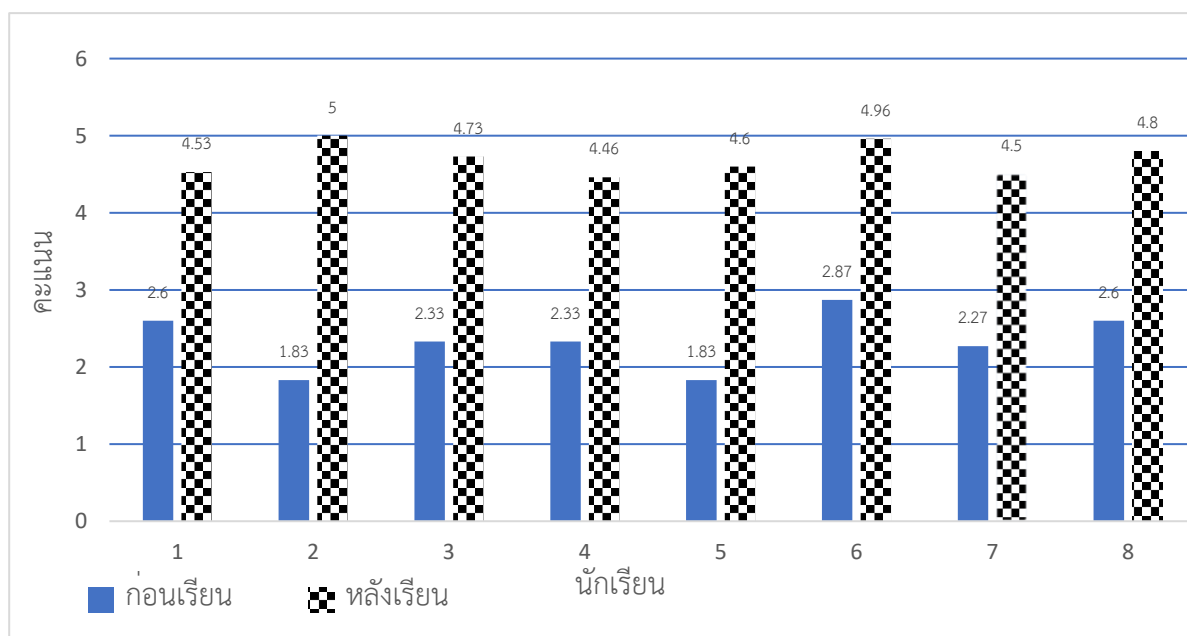
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	post-pre	เต็ม - pre	คะแนนเพิ่มสัมพัทธ์
1	2.6	4.53	1.93	2.4	80.42
2	1.83	5	3.17	3.17	100
3	2.33	4.73	2.4	2.67	89.89
4	2.33	4.47	2.14	2.67	80.15
5	1.83	4.6	2.77	3.17	87.39
6	2.87	4.97	2.1	2.13	98.60
7	2.27	4.5	2.23	2.73	81.69
8	2.6	4.87	2.27	2.4	94.59

ผลการเปรียบเทียบคะแนนการตั้งเป้าหมายอาชีพของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายก่อน และ หลังกิจกรรมแนะแนวเพื่อการพัฒนาการตั้งเป้าหมายอาชีพ ด้วยคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีคะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายอาชีพสูงกว่าก่อนทดลอง เมื่อพิจารณาถึงคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ พบว่า โดยภาพรวม นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์สูงขึ้นร้อยละ 89.08 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมแนะแนวเพื่อการพัฒนาการตั้งเป้าหมายอาชีพของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ช่วยส่งเสริมทักษะการตั้งเป้าหมาย ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายองค์ประกอบ

องค์ประกอบ การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ	ค่าเฉลี่ย ก่อนเรียน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนเรียน	ค่าเฉลี่ย หลังเรียน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังเรียน
1. การรู้จักตนเอง	2.29	0.77	4.65	0.49
2. การกำหนดเป้าหมาย	2.23	0.84	4.65	0.51
3. การมีวินัยตามแผน	2.27	0.70	4.85	0.31
4. การประเมินตนเอง	2.27	0.73	4.73	0.47
5. การได้รับข้อมูลป้อนกลับ	2.66	0.64	4.75	0.39

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีวินัยในการปฏิบัติตามแผน เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 4.85 การกำหนดเป้าหมาย มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จากระดับค่อนข้างต่ำ ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 2.23 สูงระดับสูง ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 4.65

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายอาชีพของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ก่อนและหลังการทดลองโดยค่าเฉลี่ย

จากภาพที่ 1 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพมีคะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน จากผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย คือ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe เพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย มีการตั้งเป้าหมายทางอาชีพภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายอาชีพของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที่แบบกลุ่มเป้าหมายสัมพันธ์ (Paired Samples T-Test)

การทดสอบ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	P
ก่อนการทดลอง	8	2.33	0.73	16.58	.000*
หลังการทดลอง	8	4.72	0.43		

*Sig. < .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ฯ มีคะแนนจากแบบวัดการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, $t(7) = 16.58$, $p < .001$ จึงสรุปได้ว่ากิจกรรมแนะแนว ฯ สามารถพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากบันทึกการเรียนรู้ ผลการสรุปเนื้อหาจากแบบบันทึกประสบการณ์ของนักเรียนสะท้อนพัฒนาการเชิงพฤติกรรมที่สำคัญ ได้แก่

การรู้จักตนเอง นักเรียนสามารถระบุบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับอาชีพผ่านเครื่องมือ MBTI และรหัส RIASEC ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

การกำหนดเป้าหมาย นักเรียนเปลี่ยนจากความฝันที่เป็นนามธรรมมาเป็นการตั้งเป้าหมายตามหลัก SMART ที่เฉพาะเจาะจงและท้าทายมากขึ้น เช่น การตั้งเป้าสอบเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ในเทอมหน้า

การมีวินัยตามแผน นักเรียนตระหนักว่าความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับโชค แต่เกิดจากความสม่ำเสมอผ่านกิจกรรม “บันได 5 ขั้น”

การประเมินตนเอง นักเรียนเห็นความสำคัญของการตรวจเช็คแผนที่ชีวิต เพื่อระบุจุดแข็ง และข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข

การได้รับข้อมูลป้อนกลับ นักเรียนเห็นคุณค่าของคำแนะนำจากเพื่อนที่เปรียบเสมือน “กระจกเงา” ช่วยสะท้อนจุดบอดที่ตนเองมองไม่เห็น

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมแนะแนวและผู้วิจัย

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมแนะแนวและผู้วิจัย

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมแนะแนว และผู้วิจัยโดยรวม	4.56	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมแนะแนวและผู้วิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 แสดงให้เห็นว่านักเรียน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมแนะแนวและกระบวนการจัดกิจกรรมในระดับสูง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า คะแนนความคิดเห็นอยู่ในช่วง 4.25 - 4.87 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสุขและความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง และทักษะการอธิบายที่ชัดเจนตรงประเด็นของผู้วิจัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87

นอกจากนี้ จากคำตอบปลายเปิด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกผ่อนคลาย มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น และกล้าตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองมากขึ้นภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงในการเสริมสร้างความสามารถด้านการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยคะแนนเฉลี่ยภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นจากระดับก่อนข้างต่ำ (2.33) สู่ระดับสูง (4.72) และมีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์เฉลี่ยถึงร้อยละ 89.08 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการ ด้านการตั้งเป้าหมายทางอาชีพที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญและเห็นได้อย่างเด่นชัด ทั้งนี้ ไม่ได้เกิดจาก การพัฒนาตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งแยกส่วนกัน แต่เป็นผลลัพธ์จากการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้านภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ ซึ่งจุดเริ่มต้นของความสำเร็จเกิดจากตัวแปร ด้านการรู้จักตนเอง (Self Awareness) ที่ผู้วิจัยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้ผ่านเครื่องมือ ทางจิตวิทยา เช่น รหัสบุคลิกภาพทางอาชีพ (RIASEC) ซึ่งช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนจากการรู้จักตนเองเพียง ผิวเผินไปสู่การวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับโลกของงานจริง ความเข้าใจในศักยภาพนี้เองที่เป็นรากฐานสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาตัวแปรด้านการกำหนดเป้าหมาย (Goal Identification) โดยนักเรียนสามารถเปลี่ยน “ความฝัน” ที่นามธรรมมาเป็น “เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์” ตามหลักทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย ที่เน้นความเฉพาะเจาะจงและท้าทายผ่านหลัก SMART เช่น การตั้งเป้าสอบเข้าค่ายวิชาการเพื่อเตรียมตัว สู่อาชีพที่สนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะภรณ์ พันธุวิทย์ และคณะ ที่พบว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตสามารถส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเองของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้เรียนมีความมั่นใจในการค้นหาศักยภาพและอัตลักษณ์ของตนเองมากขึ้น (ปิยะภรณ์ พันธุวิทย์ และคณะ, 2567) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศวดี ดีเย็น และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ ที่พบว่า โปรแกรมส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองตามแนวคิด CASEL ช่วยให้นักเรียนประถมศึกษาที่มีความสามารถในการประเมินตนเองและพัฒนาความมั่นใจในตนเองเพิ่มสูงขึ้นภายหลังเข้าร่วมกิจกรรม (ยศวดี ดีเย็น และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ, 2567) เมื่อผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมายที่มีความชัดเจนและท้าทายได้แล้ว เป้าหมายดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นแรงขับเคลื่อนเชิงจิตวิทยาที่ส่งผลต่อตัวแปรด้านการมีวินัย ตามแผนการปฏิบัติ ซึ่งในงานวิจัยนี้ พบว่า เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงที่สุดถึง 4.85 โดยกิจกรรม “บันได 5 ขั้น” ช่วยให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงว่าความสำเร็จในอาชีพไม่ได้ขึ้นอยู่กับโชคชะตา แต่เกิดจากความสม่ำเสมอและการกำกับตนเองในการปฏิบัติงานตามลำดับขั้นที่วางไว้ พัฒนาการด้านวินัยนี้ได้รับการเสริมความเข้มแข็งผ่านตัวแปรด้านการประเมินตนเองและการได้รับข้อมูลป้อนกลับ โดยนักเรียนเรียนรู้ที่จะใช้การประเมินตนเองเป็นเครื่องมือตรวจสอบความก้าวหน้า คล้ายการเช็คแผนที่ และใช้ข้อมูลป้อนกลับจากเพื่อนและครูที่เปรียบเสมือน “กระจกเงาสสะท้อนใจ” ช่วยสะท้อนจุดบอดที่ตนเองมองไม่เห็น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแผนงานให้สมบูรณ์และสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรรัตน์ อินประเสริฐ และคณะ ที่พบว่า การใช้ชุดฝึกทักษะชีวิตร่วมกับกิจกรรมแนะแนวช่วยพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง การวางแผนชีวิต และการตัดสินใจของผู้เรียนได้ดีขึ้น (ภัทรรัตน์ อินประเสริฐ และคณะ, 2568) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ UNICEF Thailand ที่ระบุว่าระบบ

การแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพควรมุ่งพัฒนาทักษะการตัดสินใจ การวางแผนอนาคต และการกำกับตนเองของผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอาชีพในศตวรรษที่ 21 (Unicef Thailand, 2022) ตลอดจนมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาในต่างประเทศของ Sukowati, S. et al. ที่พบว่า กลยุทธ์ การเรียนรู้แบบกำกับตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการสร้างความเป็นอิสระในการเรียนรู้ และการวางแผนอนาคตของผู้เรียน (Sukowati, S. et al., 2020) รวมถึงงานวิจัยของ Bai, B. & Guo, W. ที่ย้ำถึงความสำคัญของแรงจูงใจภายในและการใช้กลยุทธ์การวางแผนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (Bai, B. & Guo, W., 2021) การเชื่อมโยงทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดของ Noe ไม่เพียงช่วยพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เสริมสร้างการกำกับตนเอง และเตรียมความพร้อมให้นักเรียนระดับประถมศึกษา ตอนปลายสามารถวางแผนอนาคตได้อย่างมั่นคง เป็นระบบ หัวใจสำคัญของกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด การพัฒนาตนเอง เชิงกลยุทธ์ในงานวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้อยู่เพียงการทำให้ นักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายทางอาชีพ ได้เท่านั้น แต่คือ การเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ของผู้เรียนจากการมองอนาคตอย่างคลุมเครือ ไปสู่ การมองตนเองอย่างมีเป้าหมาย มีทิศทาง และเชื่อมั่นว่าความสำเร็จสามารถเกิดขึ้นได้จากการวางแผน และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง กระบวนการดังกล่าวจึงไม่เพียงช่วยพัฒนาทักษะการตั้งเป้าหมาย ทางอาชีพ แต่ยังช่วยสร้างการกำกับตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง และสร้างกรอบความคิดแบบเติบโตซึ่งเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย อย่างไรก็ตาม การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ควรพิจารณาร่วมกับข้อจำกัดของการวิจัย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีจำนวนเพียง 8 คน ซึ่งเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างเล็กสำหรับการวิจัยกึ่งทดลอง จึงอาจส่งผลต่อการอ้างอิงผลการวิจัยไปยังประชากรในวงกว้าง นอกจากนี้ การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยไม่มีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม (Control Group) จึงอาจไม่สามารถสรุปได้อย่างสมบูรณ์ว่าพัฒนาการที่เกิดขึ้นเป็นผลจากกิจกรรมแนะแนวเพียงอย่างเดียว หรืออาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านพัฒนาการตามวัย (Maturation Effect) และประสบการณ์ภายนอกอื่นร่วมด้วย อีกทั้งผู้วิจัย ทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมและผู้ประเมินผลการวิจัย จึงอาจเกิดข้อจำกัดด้านความเป็นกลางในการตีความข้อมูล (Researcher Bias) แม้ว่าผู้วิจัยจะพยายามลดอคติดังกล่าวโดยใช้เครื่องมือที่ผ่าน การตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ และใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งประกอบการวิเคราะห์ผลแล้วก็ตาม ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงควรตีความภายใต้บริบทและข้อจำกัดของการวิจัยร่วมด้วย

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Raymond A. Noe สามารถส่งเสริมความสามารถในการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการตั้งเป้าหมายทางอาชีพเพิ่มขึ้น จากระดับค่อนข้างต่ำ ไปสู่ระดับสูง มีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 4.72 และมีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 89.08 นอกจากนี้ ผลการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Paired-Samples t-test) ยังพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, $t(7) = 16.58$, $p < .001$ สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมแนะแนว

ที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการ ด้านการตั้งเป้าหมายทางอาชีพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลสำเร็จดังกล่าวเกิดจากการบูรณาการองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ อย่างเป็นระบบ ได้แก่ การรู้จักตนเอง การกำหนดเป้าหมาย การมีวินัยตามแผนการประเมินตนเอง และการได้รับ ข้อมูลป้อนกลับ โดยเฉพาะกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสำรวจศักยภาพของตนเองและการตั้งเป้าหมายแบบ SMART ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถเปลี่ยน “ความฝัน” ให้เป็น “เป้าหมายที่ปฏิบัติได้จริง” และมองเห็นแนวทางการพัฒนา ตนเองอย่างชัดเจนมากขึ้น ขณะเดียวกัน กิจกรรม “บันได 5 ขั้น” ยังช่วยส่งเสริมการกำกับตนเองและการปฏิบัติตาม แผน อย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่การพัฒนาทักษะการวางแผนอนาคตอย่างมีระบบและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนมากที่สุด คือ กิจกรรม การสะท้อนคิด ร่วมกับการใช้รหัสบุคลิกภาพทางอาชีพ (RIASEC) เนื่องจากเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ตนเองในเชิงลึก ทั้งด้านความสนใจ ความถนัด และลักษณะบุคลิกภาพของตนเอง ก่อนนำไปสู่กระบวนการกำหนด เป้าหมายและขั้นตอนการวางแผนอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนจำนวนมากเริ่มมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่าง “ตัวตน” กับ “อาชีพในอนาคต” ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ของกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมแนะแนวครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ควรพิจารณาพร้อมกับข้อจำกัดของการวิจัย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีจำนวนเพียง 8 คน ซึ่งเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างเล็กสำหรับ การวิจัยกึ่งทดลอง จึงอาจส่งผลต่อการอ้างอิงผลการวิจัยไปยัง ประชากรในวงกว้าง การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบ การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง โดยไม่มีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม (Control Group) จึงอาจไม่สามารถสรุปได้อย่างสมบูรณ์ว่าพัฒนาการ ที่เกิดขึ้นเป็นผลจากกิจกรรมแนะแนวเพียงอย่างเดียว หรืออาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านพัฒนาการตามวัยและ ประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมภายนอกร่วมด้วย อีกทั้งผู้วิจัยทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมและผู้ประเมิน ผลการวิจัย จึงอาจเกิดข้อจำกัดด้านความเป็นกลางในการตีความข้อมูล (Researcher Bias) แม้ว่าผู้วิจัย จะพยายามลดอคติดังกล่าว โดยใช้เครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ และใช้ข้อมูลจากหลาย แหล่งประกอบ การวิเคราะห์ผลแล้วก็ตาม จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ครูแนะแนว ครูผู้สอน และบุคลากร ทางการศึกษา ปรับเปลี่ยนแนวทางการแนะแนวจากการให้ข้อมูลอาชีพเพียงอย่างเดียว ไปสู่การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้น กระบวนการรู้จักตนเอง การตั้งเป้าหมาย และการวางแผนปฏิบัติอย่างเป็นระบบตามแนวคิดการพัฒนาตนเอง เชิงกลยุทธ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับอนาคตของตนเองได้อย่างชัดเจนมากขึ้น การนำกิจกรรม ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษาอื่นอาจมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม จำนวน 10 ครั้ง ซึ่งอาจใช้เวลาค่อนข้างมากสำหรับบางโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านเวลาเรียนหรือภาระงานของครู ดังนั้น สถานศึกษาอาจพิจารณาปรับรูปแบบกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่น เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน และทรัพยากร ของแต่ละโรงเรียน โดยยังคงรักษาองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการแนะแนวไว้ โดยเฉพาะกิจกรรมการสะท้อนคิด และการสำรวจตนเอง ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา การตั้งเป้าหมายทางอาชีพของผู้เรียน นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาติดตามผลในระยะยาว เพื่อประเมินความคงทนของพฤติกรรม การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ รวมทั้ง ขยายผลการวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและมีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของกิจกรรมแนะแนว ในบริบททางการศึกษาที่กว้างขวางต่อไป สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการออกแบบการวิจัย

ให้มีกลุ่มควบคุมหรือกลุ่มเปรียบเทียบ เพื่อช่วยลดข้อจำกัดของการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง และช่วยให้สามารถอธิบายผลของกิจกรรมแนะแนวได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า พัฒนาการที่เกิดขึ้นเป็นผลจากกิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นจริง มิใช่ เกิดจากพัฒนาการตามวัยหรือปัจจัยภายนอกอื่นเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ ควรพิจารณาให้ผู้ประเมินผล หรือผู้สังเกตพฤติกรรมเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อลดอคติของผู้วิจัย และเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงคุณภาพ อีกทั้งควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์ของ Noe กับตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เช่น ความอดทนพยายาม การกำกับตนเอง ความสุขในการเรียนรู้ หรือทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อขยายองค์ความรู้ว่ากรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถนำไปใช้ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในมิติอื่น ๆ ได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งอาจนำ สื่อเทคโนโลยีหรือ แอปพลิเคชันมาบูรณาการร่วมกับกิจกรรมแนะแนว เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ความยืดหยุ่น และความสอดคล้องกับ พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ปิยะภรณ์ พันธุ์ทิพย์ และคณะ. (2567). การพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้กรอบความคิดแบบเติบโตที่ส่งเสริมการรู้จักและเข้าใจตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 14(1), 247-261.
- ภัทรรัตน์ อินประเสริฐ และคณะ. (2568). การพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดฝึกทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ในตนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปัญญาวรคุณ. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 8(3), 338-353.
- ยศวดี ดีเย็น และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2567). การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองตามแนวคิด CASEL ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. Journal of Modern Learning Development, 9(11), 49-63.
- Bai, B. & Guo, W. (2021). Motivation and self-regulated strategy use: Relationships to primary school students' English writing in Hong Kong. Language Teaching Research, 25(3), <https://doi.org/10.1177/1362168819859921>.
- Locke, E. A. & Latham, G. P. (1991). A Theory of Goal Setting & Task Performance. ResearchGate, 16(2), 212-247.
- Noe, R. A. (2020). Employee Training & Development. (8th ed.). Columbus: McGraw-Hill Education.
- Sukowati, S. et al. (2020). The effect of self regulated learning strategies on the primary school students' independent learning skill. ResearchGate, 2(2), 81-89.
- Unicef Thailand. (2022). MAPPING OF CAREER GUIDANCE SERVICES AND INTERVENTIONS FOR ADOLESCENTS AND YOUTH IN THAILAND. Bangkok: Mapping of Career Guidance Services and Interventions for Adolescents and Youth in Thailand.